

عنوان مقاله:

تحلیل تحولات فضایی بخش مرکزی شهر تهران بر اساس نظریه پیچیدگی

محل انتشار:

مجله آمایش جغرافیایی فضا، دوره 11، شماره 41 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

حسین حاتمی نژاد - دانشیار، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران

احمد پوراحمد - استادگروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه تهران

کرامت الله زیاری - استادگروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه تهران

حسین بهبودی مقدم - دکتری جغرافیای و برنامه ریزی شهری از دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

شهر همیشه پویا و در حال دگرگونی است. این پویایی در بخش مرکزی شهر به علت تنوع عناصر، بازیگران و فرایندهای گوناگون فضا ساز شدت و حدت بیشتری دارد، به گونه‌ای که برنامه‌ریزی این محدوده ارزشمند شهری را با پیشامدها، عدم قطعیت و پیچیدگی همراه ساخته است. از این رو هدف این پژوهش تحلیل فرایندها، عوامل، ساز و کارها و بازیگران موثر بر پیچیدگی‌های تحولات فضایی بخش مرکزی شهر تهران و معرفی نظریه پیچیدگی به عنوان نظریه مبنا در مطالعات و برنامه‌ریزی پویا فضایی بخش مرکزی شهرهاست. روش تحقیق مبتنی بر روش تحلیل محتوای کیفی جهت‌دار است و گردآوری اطلاعات به صورت اسنادی و مصاحبه صورت گرفته است. نمونه آماری نیز شامل ۳۰ نفر از مدیران و کارشناسان نخبه شاغل در شهرداری‌های منطقه ۱۲ و نواحی ۱ و ۲ منطقه ۱۱ (محدوده پژوهش) است که از طریق نمونه گیری هدفمند انتخاب شده‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که چهار پارامتر اصلی یعنی بازیگران فضایی، فرایندها، مدیریت و برنامه‌ریزی و الگوهای کاربری‌ها بر تحولات پیچیده فضایی بخش مرکزی شهر تهران تأثیر می‌گذارند و سبب بروز ویژگی‌های پیچیدگی چون تنوع، پیشامدها، ماهیت فراکتال، عدم قطعیت، رشد غیر خطی و... در برنامه‌ریزی این محدوده ارزشمند شهری می‌شوند. در نتیجه انگاره بخش مرکزی شهرها به عنوان یک سیستم پیچیده متبلور می‌شود؛ همچنین، علی‌رغم پیچیدگی سیستمی در بخش مرکزی شهر تهران و سیر صعودی آن در بستر زمان، برنامه‌ریزی این سیستم پیچیده با گزینش طرح‌های جامع و تفصیلی با تقلیل-گرایی همراه بوده است که زوال و پزمردگی بخش مرکزی شهر تهران را به همراه داشته است. بر این اساس، در مطالعه و برنامه‌ریزی تحولات بخش مرکزی شهرها، نیاز نظری جدیدی احساس می‌شود و آن نظریه پیچیدگی است.

کلمات کلیدی:

نظریه پیچیدگی، تحولات فضایی، بخش مرکزی شهر، تهران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1424651>

